

Forn de pega de la Barata

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: La Barata - Obaga de les Cantarelles
Emplaçament
Alçada: Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac
666

Coordenades:

Latitud: 41.64137
Longitud: 1.98832
UTM Est (X): 415746
UTM Nord (Y): 4610453

Classificació

Número de fitxa 08120 - 278
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Per poder-hi accedir després de la seva descoberta s'ha desbrossat el bardissar que el cobria, per poder-lo documentar, però degut a que sembla no haver estat manipulat des del seu abandonament, seria interessant dur a terme una excavació arqueològica.
La part frontal del coll està en part ensorrada a l'interior del pou, degut a la gran profusió de bardisses que feien pressió contra l'estructura.
Protecció Inexistent
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08119A005000090000YK
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

Forn per a l'obtenció de pega que consisteix en dos cossos, el pou i l'olla. El pou, d'estructura semblant a una garrafa de cul rodó, està excavat a l'obaga, en un marge. Té un coll (anomenat fumeral o xemeneia), més estret, que mesura 0'60 cm de diàmetre, mentre que la part inferior molt més ample, fa 1'40 m aproximadament per 1 m d'alçada. L'alçada total, de tota l'estructura és de 2'30 m. A ambdós costats del coll estan reforçats per varies fileres de maó i teules àrabs que s'endinsen en el marge, amb evidents restes de carbons procedents de les temperatures obtingudes.

Al fons, del pou s'hi observa una mena de morter de calç amb oxidació que sustenta (a quatre dits del terra) un rajol de ceràmica pla amb vores laterals a mena de canaló de degoteig.

L'olla està situada al davant del pou, per dessota el nivell estructural . Les restes observades consisteixen en un forat practicat al terra, més o menys quadrangular, i reforçat per un muret de pedra d'uns 0'50 m d'alçada. Els orificis de trasbals de les dues estructures estan colgats per la fullaraca i la terra.

Les mesures de l'olla són aproximades ja que s'ha pogut entrar al seu interior.

Observacions:

Descobert en el desenvolupament del treball de camp del Mapa de patrimoni.

Història

Els forns de pega estan documentats a Catalunya des del segle X.

Els forns localitzats fins ara al Parc de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac són minsos: forn de pega del Marquet de les Roques (Vall d'Horta), forn de pega del Dalmau (Vall de Mur), forn de pega del Sot de l'Infern (Mura), forn de pega del mas Vila (Talamanca), i forns de pega de Cavall Bernat (del qual no se'n té cap més altra informació que el seu nom).

Els forns de pega permetien l'obtenció de pega i quitrà, fins que al segle XX aparegueren els derivats del petroli. Els pegaires, que eren gent especialitzada, que construïen l'estructura allí on les condicions eren òptimes. Omplien el pou amb teies de ginebre, càdec i pi. Encenien el forn fins a obtenir la combustió necessària que permetria, en certa mesura com en els forns de ginebre, que la teia deixés anar la resina. Aquesta regalimava cap a un canaló (en aquest cas de ceràmica) que a través d'una obertura practicada a la base, s'escolava cap a la segona estructura, l'olla on el pegaire sotmetia la resina obtinguda a un segon procés de combustió per així eliminar els elements volàtils que pogués contenir. El resultat final era una pega espessa que s'anava dipositant en una pastera. Un cop refredada, la pega s'havia convertit en una massa sòlida que quedaria llesta per la seva venda.

Els pegaires, la tallaven a trossos i la venien sobretot als fabricants de vaixells, botes de vi, tan de fusta com de pell, als sabaters i als veterinaris i pagesos per tenir cura del bestiar (peülles, trencadura d'ossos...) . La seva demanda va arribar a ser tal en el cas de la construcció de vaixells de marina de guerra, que es preconitzà la utilització de les soques dels arbres.

L'ofici de pegaire (que passava de pares a fills) sembla estar documentat principalment al Pirineu des d'on es desplaçarien pel territori català.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

<http://trailsantllorenc.blogspot.com/2012/08/forns-de-pega-de-sant-llorenc-del-...>

